

اینترنت و ماهواره در خانه

پودمان خانواده و اوقات فراغت و رسانه‌ها

پدیدآورندگان

مرجان جوانبخش

فاطمه سلامی

این محتوای درسی برای درسی «اینترنت و ماهواره در خانه: پودمان خانواده و اوقات فراغت و رسانه‌ها» برای دوره آموزش‌های خاص مدیریت خانواده در مقطع کارشناسی تدوین شده است.

سرشناسه	جوانبخش، مرجان، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	اینترنت و ماهواره در خانه: پودمان خانواده و اوقات فراغت و رسانه‌ها
مشخصات نشر	تهران: مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران
مشخصات ظاهری	[۱۹۴]ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۹-۲۵-۷:
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت	واژه‌نامه
یادداشت	کتابنامه.
شناسه افزوده	سلامی، فاطمه، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران
شناسه افزوده	Iran Helal Institute of Applied-Science and Technology
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۷۱۲۲۱

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عنوان: اینترنت و ماهواره در خانه: پودمان خانواده و اوقات فراغت و رسانه‌ها
 مؤلفین: مرجان جوانبخش، فاطمه سلامی
 ویراستار: زینب محمدزاده
 ناظران علمی - فنی: سید صاحب سادات حسینی، محمدعلی صنعتی ندر، ماشاء... واشقانی فراهانی، عبدالرضا مجدالدین، محمدهادی تدین، حامد فرساد، زهرا آب‌جام، ملیحه خان‌بیگی، فهیمه فلاح، زینب محمدزاده، اکرم رزم‌پور، علیرضا عزیزی، حمید جعفری، پژمان گرامی و علی هاوشکی
 تنظیم و صفحه‌آرا: زینب‌السادات دیوبین
 طراح جلد: بهاره الیاسی
 ناشر: مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران
 چاپخانه: مؤسسه فرهنگی نشاط
 نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۴
 قیمت: ۹۵۰۰۰
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۱۹-۲۵-۷

انتشار این کتاب فقط با اختیار و مجوز مرکز آموزش‌های عالی آزاد و آموزش‌های خاص دانشگاه جامع علمی کاربردی انجام می‌شود.
 (نقل مطالب با ذکر مآخذ بلامانع است)

نشانی: تهران، میدان فلسطین، خیابان ایتالیا، مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی هلال ایران، پلاک ۱
 تلفن: ۶۰ - ۸۸۹۹۳۹۵۹ دورنگار: ۸۸۹۵۴۰۰۷ کد پستی: ۴۴۹۹۳ - ۱۴۱۶۶

وبسایت: www.helal-uast.ac.ir

پست الکترونیکی: info@helal-uast.ac.ir

فهرست

۱۰	پیشگفتار
۱۳	فصل اول: تعاریف، تاریخچه و برخی نظرات
۱۴	هدف کلی
۱۵	۱. اینترنت و ماهواره در جوامع امروزی
۱۶	۱-۱ تعریف اینترنت
۱۷	۱-۲ تاریخچه اینترنت
۱۸	۱-۳ واژه‌شناسی اینترنت
۱۸	۱-۴ قابلیت‌های اینترنت
۲۳	۱-۵ روش‌های معمول دسترسی به اینترنت
۲۳	۱-۶ نظریه‌های مطرح شده در باب طبقات استفاده‌کنندگان اینترنت
۲۵	۱-۷ تعریف ماهواره
۳۱	خلاصه فصل
۳۵	خودآزمایی
۳۷	فصل دوم: ضرورت توجه به اینترنت و ماهواره
۳۸	هدف کلی
۳۹	عصر تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطی
۴۰	۱. ضرورت توجه خانواده و نقش اینترنت در تحکیم یا تزلزل بنیان خانواده
۵۰	۱-۲ برخی آثار اینترنت
۵۶	۲- ضرورت توجه خانواده به نقش ماهواره
۵۷	۲-۱ ماهواره بلی یا خیر؟!
۵۸	۲-۲ مخاطبین ماهواره در ایران
۶۰	۲-۳ برخی از اثرات ماهواره
۷۱	خلاصه فصل
۷۵	خودآزمایی
۷۷	فصل سوم: فرصت‌ها، امکانات و جنبه‌های مثبت اینترنت و ماهواره
۷۸	هدف کلی
۷۹	۱- انواع رسانه‌ها و جنبه‌های مختلف رسانه‌های جدید
۷۹	۱-۱ رسانه رایانه
۷۹	۱-۲ تلفن همراه
۸۱	۱-۳ چندرسانه‌ای‌ها

۸۲.....	۱-۴ بازی‌های رایانه‌ای
۸۵.....	۲- نقش‌های مثبت اینترنت در جهان علم و آموزش
۸۵.....	۲-۱ نقش اینترنت در پژوهش
۸۶.....	۲-۲ اینترنت و آموزش
۸۷.....	۲-۳ اینترنت و زندگی اقتصادی
۸۷.....	۲-۴ اینترنت و دولت‌ها
۸۸.....	۲-۵ اینترنت و مذهب
۸۸.....	۲-۶ اینترنت و مدارس
۸۹.....	۳- راهبردی نمودن رسانه‌های نوین در جهت سلامت خانواده و جامعه
۸۹.....	۳-۱ نقش رسانه‌های نوین در سلامت
۹۰.....	۳-۲ اینترنت و سلامت
۹۰.....	۳-۳ تغذیه همراه و سلامت
۹۱.....	۳-۴ بازی‌های رایانه‌ای و سلامت
۹۱.....	۳-۵ نرم‌افزارهای بهداشتی و سلامت
۹۱.....	۳-۷ آیا هر آنچه در اینترنت برای استفاده خانواده وجود دارد مفید است؟
۹۳.....	۳-۸ سایت‌ها و رسانه‌های مفید و مضرین برای کودکان و نوجوانان
۹۵.....	۴- فواید اینترنت برای کودکان
۹۶.....	۵- فواید ماهواره
۹۸.....	خلاصه فصل
۱۰۱.....	خودآزمایی
۱۰۳.....	فصل چهارم: تهدیدها، آسیب‌ها و نکات منفی اینترنت - ماهواره
۱۰۴.....	هدف کلی
۱۰۵.....	۱- نقد گروهی از منتقدان اینترنت
۱۰۵.....	۱-۱ اینترنت و گفتگوهای خانوادگی
۱۰۷.....	۱-۲ معرفی خطرات اینترنتی در خدمات اینترنتی
۱۰۹.....	۱-۳ مضرات و خطرات اینترنت و شبکه‌های اجتماعی برای کودکان
۱۱۰.....	۲- آسیب‌های ناشی از استفاده مداوم از اینترنت
۱۱۱.....	۲-۱ آسیب‌های روانی
۱۱۲.....	۲-۲ آسیب‌های اجتماعی
۱۱۳.....	۲-۳ آسیب‌های فیزیکی
۱۱۵.....	۳-۱-۳ عتیا به اینترنت
۱۱۷.....	۳-۱ علائم شناخته شده این اختلال

۱۱۹.....	۳-۲ اعتیاد اینترنتی در نوجوانان
۱۲۱.....	۳-۳ پیآمدهای منفی اعتیاد اینترنتی بر سلامت و رفتار افراد
۱۲۵.....	۳-۴ راهکارهایی مفید در مواجهه با فرزند معتاد به اینترنت
۱۲۶.....	۳-۵ چگونه به وسوسه استفاده مفرط از اینترنت غلبه کنیم؟
۱۲۸.....	۳-۶ چه گام‌های عملی و عینی دیگری در مسیر ترک وابستگی به اینترنت برداریم؟
۱۳۱.....	۴- آسیب‌شناسی ماهواره
۱۳۳.....	۴-۱ پیامدهای مخرب ماهواره
۱۳۹.....	خلاصه فصل
۱۴۴.....	خودآزمایی
۱۴۵.....	فصل پنجم: نکات مهم و مورد توجه جهت مدیریت اینترنت در خانواده
۱۴۶.....	هدف کلی
۱۴۷.....	۱- ویژگی‌های کودکان و نوجوانان
۱۴۸.....	۲- پیشنهادهایی برای آشنایی با کودکان و نوجوانان
۱۴۸.....	۳- نظارت خانواده بر هر آنچه که کودکان در اینترنت انجام می‌دهند
۱۴۹.....	۳-۱ نرم‌افزار نظارت والدین و روش نصب نرم‌افزار
۱۴۹.....	۳-۲ راهنمای نصب
۱۴۹.....	۳-۳ استفاده از نرم‌افزار
۱۵۲.....	۴- ضرورت آموزش اینترنت به کودکان
۱۵۳.....	۴-۱ آموزش رایانه و اینترنت برای کودکان پیش‌دبستانی
۱۵۴.....	۴-۲ مراحل هفت‌گانه آموزش ابتدایی کامپیوتر به کودکان
۱۵۵.....	۴-۳ آموزش حفظ امنیت در اینترنت به فرزندان
۱۵۵.....	۴-۴ راهنمایی برای حفاظت از کودکان
۱۵۹.....	۴-۵ الفبای امنیت آنلاین برای خردسالان ۳ تا ۷ ساله
۱۶۰.....	۴-۶ الفبای امنیت آنلاین برای کودکان ۸ تا ۱۲ ساله
۱۶۱.....	۴-۷ الفبای امنیت آنلاین برای نوجوانان ۱۳ تا ۱۹ ساله
۱۶۲.....	۴-۸ چگونه کاربران مزاحم را مسدود و مسائل را گزارش کنیم
۱۶۲.....	۵- پیشنهادها
۱۶۲.....	۵-۱ پیشنهادهایی برای کودک و نوجوان
۱۶۵.....	۵-۲ پیشنهادهایی برای والدین
۱۶۶.....	۵-۳ پیشنهادهایی برای سایرین
۱۶۷.....	۶- تمهیدات مبارزه با ماهواره در ایران
۱۶۸.....	۶-۱ تدوین راهبرد

۶-۲	روش‌هایی برای محدود کردن کودکان و نوجوانان در استفاده از ماهواره.....	۱۷۱
۷-	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....	۱۷۲
۸-	راهکارهای اصلاحی.....	۱۷۵
	خلاصه فصل.....	۱۷۷
	خودآزمایی.....	۱۸۴
	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی.....	۱۸۵
	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی.....	۱۸۷
	منابع.....	۱۸۹

پیشگفتار

از آنجایی که ارتقای کمی و کیفی نظام آموزش‌های علمی- کاربردی و اعتلای امر آموزش و پژوهش به عنوان یکی از راهبردهای اصلی آموزش عالی در توسعه کشور تبیین شده است، دانشگاه با هدف اصلاح هرم شغلی و تربیت نیروی انسانی ماهر در بخش‌های مختلف تأسیس گردیده است.

این دانشگاه با توجه به رسالت خود، مبنی بر آموزش و پژوهش در مرزهای فناوری و ایجاد اشتغال و همچنین به دلیل تفاوت ماهوی با آموزش‌های رایج دانشگاهی و بومی کردن دانش‌های منطقه‌ای، به منابع آموزشی در رشته‌های خاص نیاز مبرم دارد، لذا تألیف و انتشار جزوات و کتب درسی تخصصی رشته‌های مختلف در دستور کار قرار گرفته است. انجام این امر در چنین سطح گسترده‌ای، کاری بس بزرگ و دشوار است که اراده و همتی بزرگ می‌طلبد.

مرکز آموزش‌های عالی آزاد و خاص دانشگاه جامع علمی- کاربردی با استعانت از خداوند بزرگ، همت و همکاری استادان، مدیران و دست‌اندرکاران، امیدوار است صاحب‌نظران و مدرسان در راستای حفظ، صیانت و توسعه نظام آموزش‌های علمی- کاربردی با پیشنهادهای سازنده خود ما را در ارتقای کیفیت علمی این جزوات و کتب، یاری دهند.

در اینجا لازم است از ریاست محترم دانشگاه، جناب آقای دکتر محمد اخباری؛ معاونت آموزش، جناب آقای دکتر یدالله مهرعلی‌زاده؛ رئیس مرکز آموزش‌های عالی آزاد و آموزش‌های خاص، جناب آقای مهندس علی معصومیان؛ اعضای محترم کمیته دنا، ریزن منابع آموزشی و انتشارات متشکل از رئیس کمیته، جناب آقای دکتر سید صاحب سادات حسینی؛ در کمیته، جناب آقای محمدعلی صنعتی و سایر اعضا، آقایان دکتر هادی تدین و دکتر ماشاءالله واشقانی‌فراهای که زحمات و هدایت‌های بی‌دریغ این عزیزان نقش مهم و اساسی در شکل‌گیری و چاپ این جزوات و کتب دارد و نیز از زحمات نویسنده محترم سرکار خانم مرجان جوانبخش و سرکار خانم فاطمه سلامی تشکر نمایم.

این جزوه به عنوان منبع درسی برای درس «اینترنت و ماهواره در خانه» در اختیار مدرسان و دانشجویان قرار می‌گیرد.

کمیته برنامه‌ریزی منابع آموزشی و انتشارات مرکز آموزش‌های عالی آزاد و آموزش‌های خاص

اینترنت به عنوان بزرگ‌ترین کتابخانه مجازی دنیا، نقش چشمگیری در توسعه و تسريع انجام تحقیقات و مطالعات علمی دارد. در حال حاضر نیز ضرورت استفاده از اینترنت و خدمات آن برای همه جوامع به ویژه مراکز و مؤسسات علمی و دانشگاهی و حوزوی روشن شده است، لیکن چند و چون آن در کشورهای مختلف، تفاوت دارد.

با گسترش لزوم استفاده از اینترنت به عنوان یکی از کارآمدترین ابزارهای ارتباطی در عصر حاضر، ابزارها و روش‌های برقراری ارتباط با این شبکه جهانی به سرعت در حال تحول است. این دگرگونی در حالی اتفاق می‌افتد که اهمیت برقراری ارتباطات پرسرعت و مطمئن با گسترش شبکه‌ها افزایش چشمگیری می‌یابد. بر این اساس، استفاده از روش‌های کارآمد برای دسترسی هر چه بهتر و سریع‌تر به اطلاعات، اخبار و دانش روز امری ضروری به نظر می‌رسد.

ما در حال گذر از جامعه صنعت - محور به جامعه اطلاعات - محور، یا به عبارت دیگر گذر از دنیای فیزیکی به دنیای مجازی هستیم. ورود به عصر اطلاعات و زندگی اثربخش در جامعه اطلاعات - محور، مستلزم شناخت ویژگی‌های آن است. یکی از نهادهای اجتماعی که در این عصر دستخوش تغییرات وسیع خواهد شد، نهاد آموزش و یادگیری در سالوح عمومی و عالی است. در گذر به جامعه اطلاعاتی، نقش عمده بر دوش دانش‌آموختگان جامعه است و این امر نیازمند تغییراتی می‌باید بر اساس رویکردهای جدید تنظیم شود. پیش‌نیاز وارد شدن به این پهنه، گسترش سریع و وسیع آموزش الکترونیکی، از پایین‌ترین تا بالاترین سطح نظام آموزشی کشور می‌باشد.

با ورود تکنولوژی‌های نوین ارتباطاتی و از جمله اینترنت، در کنار مزایا و ویژگی‌های منحصر به فرد این پدیده، به موازات گسترش و فراگیری آن و افزایش کاربران در هر ساله دغدغه و نگرانی‌های جدیدی برای خانواده‌ها به وجود آمده است، این نگرانی‌ها زمانی دوچندان می‌شود که والدین فرزندان خود را در معرض آسیب‌های جدی‌تری چون آزار روحی و جنسی و موارد چویناسدن ببینند و اسفبارتر اینکه به دلیل عدم آشنایی بسیاری از آنان با امکانات و قابلیت‌های این فن‌آوری و وسولات چشمگیر آن، زمانی متوجه جدی بودن خطر می‌شوند که به نحوی به آسیبی مبتلا شوند. از سوی دیگر، از زمانی که ماهواره وارد خانه‌های ایرانیان شد، طیف گسترده‌ای از شبکه‌های ماهواره‌ای مورد توجه و استقبال مخاطبان قرار گرفت. در ابتدا به دلیل محدود بودن شبکه‌های فارسی زبان، شبکه‌های خارجی مورد توجه بینندگان برنامه‌های ماهواره‌ای قرار داشت؛ اما پس از مدتی با گسترش شبکه‌های فارسی زبان و کاهش سختگیری‌ها نسبت به استفاده از ماهواره، این پدیده به صورت گسترده‌ای به خانه‌های ایرانیان راه یافت. هم‌اینک تخمین زده می‌شود که تعداد قابل ملاحظه‌ای گیرنده و دیش ماهواره‌ای در کشور وجود داشته باشد. مدیران فرهنگی جامعه باید حرکت خلاقانه و آگاهانه‌ای را برای کاهش اثرات منفی برنامه‌های شبکه‌های ماهواره آغاز کنند. نوعی مدیریت در خانواده نیز می‌تواند به کاهش اثرات منفی کمک کند. از نظر کارشناسان، در عصر جهش ارتباطات، ما نمی‌توانیم جلوی ارسال امواج ماهواره و رسوخ آموزه‌ها و

هنجارهای غیرخودی را در درون کانون خانواده‌هایمان سد کنیم؛ اما می‌توانیم در پرتو ارائه مبانی هنجاری خود در رسانه‌های خاص مقابله با شبیخون فرهنگی بیگانه بپردازیم. در این محتوای درسی تلاش شده است که با توجه به اهمیت موضوع اینترنت و ماهواره اطلاعاتی پیرامون مسائل مختلف آن به دانشجویان ارائه گردد، امید است مؤثر واقع شود.